

Kari Kulmala ps

Kirjallinen kysymys Kelan viittomakielisten tulkkauspalvelun kilpailutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kela järjestää kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut tulkkauspalvelulain (Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 133/2010) nojalla. Kela hankkii palvelut ulkopuolisilta palveluntuottajilta kuudella hankinta-alueella.

Uuden kilpailutuksen myötä tulleet muutokset uhkaavat tulkkauspalveluiden käyttäjien oikeuksien toteutumista mm. siten, että Kela suunnittelee tulkkiresurssien leikkaamista ja tulkkien matka-ajan poistamista. Vuonna 2016 Suomessa oli 819 viittomakielen tulkkia, ja viittomakielen tulkkauspalveluiden käyttäjiä oli 3 987. Kela on kilpailutuksen myötä suunnitellut tulkkien määrän vähentämistä n. 500 tulkkiin.

Suomi ratifioi vammaissopimuksen vuosi sitten. Sen tarkoituksena on edistää vammaisten henkilöiden, myös viittomakielisten kuurojen sekä kuurosokeiden, osallistumismahdollisuuksia tasavertaisina kansalaisina. Sopimus ei saa olla pelkkää sanahelinää. Sopimus edellyttää, että vammaisilla on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon jo suunnitteluvaiheesta alkaen. Kela on saamani tiedon mukaan yksipuolisesti sanellut vammaisten tulkkauspalvelun uudet ehdot tekemättä yhteistyötä asiakasryhmien kanssa. Tämä loukkaa vammaisten henkilöiden oikeuksia ja on myös vastoin vammaissopimuksen tarkoitusta.

Vammaissopimus edellyttää, että vammaisten palveluja ei heikennetä. Uuden palvelukuvauksen mukaan Kela aikoo myös mm. supistaa tulkkivälityksen aukioloaikoja nykyisestä. Tilauksista poistetaan myös ns. joustovara, eli tilaushetkellä asiakkaan on tiedettävä tarkalleen tilauksen kesto, eikä tulkki voi joustaa, mikäli tilaus sattuu venymään syystä tai toisesta. Tilausten venyminen on hyvin tavallista, sillä tilanteita ei voi ennustaa.

Suomen viittomakielen tulkit ry:n jäsenten keskuudessa on myös syntynyt huoli heidän työsuhteensa ehdoista. Kelan kilpailutusasiakirjojen mukaan Kelan sopimusehtoihin tulisi muutoksia, jotka koskevat mm. tulkkauksen peruuntumista ja matka-ajan korvaamista. Kyseiset ehdot koskevat kuitenkin Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta. Ne eivät tule automaattisesti sovellettaviksi työntekijän työsuhteessa.

Tulkin työsuhteen ehdoista on sovittu työsopimuksessa. Esimerkiksi matka-ajan korvaamisesta voi olla ehto nimenomaisesti työsopimuksessa tai työsopimuksessa voi olla ehto, että työsuhteessa sovelletaan SVT:n (Suomen viittomakielen tulkit ry) suositusta. Työnantaja ei voi yksipuoli-

Kirjallinen kysymys KK 241/2017 vp

sesti muuttaa tällaista työsopimuksen ehtoa. Työnantaja laskee uuden kilpailutuskauden kulut hintoihinsa, eikä muutoksien tule vaikuttaa tulkin palkkaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä tavoin hallitus aikoo turvata, että viittomakieliset tulkkipalvelut säilyvät riittävinä koko maassa ja

aikooko hallitus muuttaa viittomakielen tulkkien määrää sekä heille työstä maksettavien korvausten käytäntöjä?

Helsingissä 1.6.2017

Kari Kulmala ps